

Plukovník gšt. Ing. Milan K u b e š a

K OBSAHU PRÁCE OPERAČNÍHO ŠTÁBU

Vojenská doktrína svými dopady ovlivňuje většinu oblastí výstavby a přípravy armády. Jednou z nich je i oblast přípravy velitelů a štábů. Nyní, kdy současné předpisy neodpovídají novým podmínkám, je nutné koncipovat zásady, které by ctily závěry vojenské doktríny, vycházely ze zkušeností štábní praxe a zároveň braly v úvahu některé moderní principy řízení.

Doposud práce operačních štábů vychází z předpisů Oper-1-1 (z roku 1968) a Oper-2-1 (z roku 1970). Jejich zastaralost si v posledních letech vynutila vydávání různých pomůcek (např. pomůcku POM-700-OS z roku 1989), které v některých případech splnily úlohu ujednocení obsahu a formy jednotlivých dokumentů, jindy však situaci ještě více zkomplikovaly, zvláště v případech, kdy je nadřízení brali dogmaticky jako závazné normy.

V souvislosti s novým operačním předpisem je třeba nově přistupovat i ke zpracování oblasti "velení vojskům". Dávám na zvaženu narušit zažitý stereotyp v uplatňování hlavních zásad práce velitele a štábu, které se uskutečňují formou jednotné metodiky práce. Půjde přitom o celkové zjednodušení a zároveň zkvalitnění přípravy operací, kde klíčovou úlohu v práci operačních štábů představuje **plánování**.

Cílem musí být především:

- posílení principu řízení **podle cílů**, což by nahradilo dosavadní "vodění za ruku" a zároveň by dalo podřízeným možnost uplatnit vlastní operační myšlení,
- posílení **zodpovědnosti** a současně **aktivity** podřízených velitelů při multikriteriálním rozhodování,
- širší uplatnění počítačového modelování bojové činnosti,
- omezení objemu zpracovávaných dokumentů a odstranění duplicity při jejich zpracování.

Větší důraz je třeba položit na přípravu a vyhlášení **zámyslu** velitele. Měnit jednou vyhlášený zámysl komplikuje rozhodovací proces. Proto musí být součástí jeho přípravy i důkladné hodnocení situace. Vzhledem k tomu, že jde o řešení rozporu mezi vyčleněným časem a kvalitou zámyslu, mělo by najít své širší uplatnění využívání počítačových úloh a modelů k podpoře velení. Zámysl velitele musí být hlavním a výchozím opatřením pro plánování operace. Na jeho základě zástupci, náčelníci druhů vojsk, služeb a speciálních služeb budou připravovat návrhy k použití svého druhu vojska (své služby) a postupně zpracovávat **operační dokumenty**, které musí být stručné, přesné, srozumitelné, použitelné k přenosu technickými prostředky velení a pokud možno formalizované.

Ve svém zámyslu velitel musí uvést cíl nastávající činnosti, závěry z hodnocení situace a způsob plnění úkolů. Na závěr stanoví **jaké dokumenty zpracovat, k čemu**

měřit návrhy, jaká opatření provést u vojsk a hlavní časové údaje pro přípravu operace.

Při předkládání svých návrhů jednotliví zástupci a náčelníci již nebudou uvádět závěry hodnocení své odborné situace, ale soustředí pozornost na to, jak svým vojskem nebo norností zabezpečí zámysl velitele s důrazem na bojovou činnost vševojskových svazků na něru hlavního úsilí.

Pro velení vojskům je vhodné mít tyto hlavní operační dokumenty: kalendářní plán řípravy operace, předběžná (odborná) nařízení, rozhodnutí velitele, plány použití ruhů vojsk a služeb, operační rozkaz a plán organizace součinnosti.

Základní (vševojskovou) částí plánu operace, jako souhrnu všech plánovacích operačních okumentů, musí být rozhodnutí velitele, zpracovávané graficky na mapě. V souladu principem řízení podle cílů předpokládám, že nebude nadřízeným schvalováno, neboť ho podstatou je nadřízeným schválený zámysl. Dosavadní dvojí schvalování nejen ubírá odřízeným čas, ale zbavuje je volnosti v rozhodování a odpovědnosti za splnění úkolu. Je roto účelné dosavadní plán operace (vševojskovou část plánu operace) nezpracovávat. Grafické rozhodnutí by měl podepsat náčelník štábu a schvalovat příslušný velitel svazu.

Jako textové vyjádření rozhodnutí velitele navrhuji zpracovávat operační rozkaz, který nahradí dosavadní operační směrnici. Předpokládám, že by velitel své rozhodnutí vyhlášoval jeho využitím, přičemž musí podle situace zvážit, zda je nutné ho vyhlášovat v celém obsahu operačního rozkazu. Daleko důležitější je, aby rozhodnutí bylo diferencovaně vydáno a uskutečněno.

Získaný čas může operační štáb věnovat přípravě propracovanější organizace součinnosti. Jejím obsahem musí být nejdůležitější možné situace při plnění operačních úkolů. Variantnost řešení zámyslu jednotlivých situací se jeví účelně připravovat širším využitím počítačových iloh a modelů. Plán organizace součinnosti se může zpracovávat textově s grafickou přílohou. Podřízeným se mohou vydávat výpisy v potřebném rozsahu.

Předběžná (bojová) nařízení a operační rozkazy nebudou obsahovat jako první bod údaje o protivníkovi, protože jsou podřízeným dávány formou současně vydávaných aktuálních zpravodajských informací. To urychlí práci a odstraní nelogické opisování údajů o protivníkovi bez toho, aniž by se rozlišovala velitelská úroveň a jejich potřeba pro podřízené.

Uvedené návrhy k doposud užívaným metodám práce operačních štábů zvýrazňují manažerský způsob řízení a velení vojskům. Stav výkonnosti operačních štábů v nových podmínkách vyžaduje, aby zkoumání dobrého managementu v oblasti velení vojskům nabylo na intenzitě.